

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Jozefa Kolcuna v právnej veci žalobkyne **M. V.**, bývajúcej v M., zastúpenej JUDr. M. P., advokátom v M., proti žalovanému **Z., M.**, o **zaplatenie 1 773 000 Sk**, za účasti vedľajšej účastníčky S., U., pobočka M., vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 9 C 169/2005, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. októbra 2006 sp. zn. 5 Co 364/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30. októbra 2006 sp. zn. 5 Co 364/2006 **z r u š u j e** a to v zmeňujúcom výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba pokiaľ ide o sumu 1 215 000 Sk a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Dovolanie proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 15. júna 2006 č.k. 9 C 169/2005-67 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť žalobkyni 1 233 000 Sk bezúročne v lehote do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. V prevyšujúcej časti návrh žalobkyne zamietol. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania 84 827 Sk do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že následky vzniknutej choroby z povolania u žalobkyne sú veľmi vážne. Nemožno u nej očakávať zlepšenie

zdravotného stavu. Následkom choroby z povolania najmä vzhľadom na oslabenie horných končatín a pretrvávajúce bolesti rúk a chrbtice pri dlhodobom zaťažení je v podstatnej miere obmedzená, resp. vylúčená zo spoločenského, rodinného a športového života. Poukázal, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej SSU) je náhrada nemateriálnej ujmy a má slúžiť na to, aby si poškodený mohol zabezpečiť náhradné „pôžitky“ na kompenzovanie prežitých a prežívaných utrpení, strastí a obmedzení v živote. Treba prihliadnuť i na to, že žiadna peňažná náhrada nie je spôsobilá nahradiť ujmu spočívajúcu v strate zdravia. Dôležitou okolnosťou je, že takáto náhrada sa poskytuje jednorazovo, pričom následky poškodenia zdravia u žalobkyne sú trvalé, dlhodobé a prakticky neodstraniteľné. Po dlhom časovom období a vo svojom vysokom veku bude reálne pociťovať následky choroby z povolania. Ide o pretrvávajúcu bolesť ako aj obmedzenia pri vykonávaní prác a činností, ktoré sú pre zdravého človeka samozrejmé. S prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, žalobkyni priznal náhradu vo výške 20-násobku základného počtu bodov pri bolestnom, čo predstavuje vo finančnom vyjadrení sumu 171 000 Sk (150 bodov x 20 x 60 Sk) a 60-násobok základného počtu bodov pri SSU, čo predstavuje sumu 1 062 000 Sk (300 bodov x 60 x 60 Sk). Odpočítal už poskytnuté plnenie v sume 27 000 Sk. Žalovaného teda zaviazal zaplatiť žalobkyni sumu 1 233 000 Sk. Podľa jeho názoru táto suma dostatočne zohľadňuje všetky okolnosti danej veci a poskytuje žalobkyni primerané odškodnenie za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia v súvislosti so zistenou chorobou z povolania. Keďže si žalobkyňa žalobou uplatnila viac, než jej bolo priznané, v prevyšujúcej časti jej žalobu zamietol.

Na odvolanie vedľajšej účastníčky Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 30. októbra 2006 sp. zn. 5 Co 364/2006 potvrdil rozsudok po sumu 18 000 Sk. Zmenil rozsudok nad uvedenú sumu, t.j. pokiaľ ide o sumu 1 215 000 Sk tak, že žalobu zamietol. Uznesením z 11. decembra 2006 sp. zn. 5 Co 364/2006 nepriznal advokátovi JUDr. M. P., Advokátska kancelária, M., náhradu trov právneho zastúpenia. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že zvýšená výška odškodnenia SSU v sume 36 000 Sk dostatočne zohľadňuje nepriaznivé dôsledky, ktoré má poškodenie zdravia spôsobené žalobkyni pre jej životné úkony a pre uspokojovanie a plnenie jej životných a spoločenských potrieb. Keďže zapojenie žalobkyne v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote nebolo na vysokej úrovni a mimoriadne, preto rozsudok nad sumu 18 000 Sk zmenil a v prevyšujúcej časti žalobu o náhradu za SSU zamietol.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa a žiadala, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nesúhlasila s dôvodmi odvolacieho súdu, že nespĺňa podmienky pre primerané zvýšenie nad ustanovenú najvyššiu výmeru odškodnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Mala za to, že odvolací súd sa neriadil pravidlami súdnej praxe, podľa ktorej súdy priznávajú odškodnenie za SSU v podstate vyššom násobku, t.j. aj vo výške 70-násobku, teda nie tak ako to priznal prvostupňový súd, ale jeho rozhodnutie považovala za primerané a zodpovedajúce požiadavke poskytnutia spravodlivej súdnej ochrany práv s ohľadom na jednorázovosť odškodnenia, jeho satisfakčný charakter a formu doživotného zmiernenia zdravotných následkov. Poukázala, že jej trvalé zdravotné následky vedú k nezvratnému zníženiu kvality osobného a rodinného života, obmedzujú ju v rodinnom a spoločenskom živote a vyradili ju v podstate úplne z pracovného života.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

Vedľajší účastník navrhol dovolanie žalobkyne odmietnuť, resp. zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

Pri určovaní výšky náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia v preskúmvanej veci bolo treba vychádzať z právneho predpisu, ktorým je vyhláška č. 32/1965 Zb. tento právny predpis v ustanovení § 7 ods. 1 určuje výšku odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia za jeden bod (60 Sk v čase vzniku škody) a v odseku 2 tohto ustanovenia maximálnu výšku celkového odškodnenia (240 000 Sk, z toho odškodnenie za bolesť 72 000 Sk). V odseku 3 uvedeného ustanovenia umožňuje súdu v prípadoch hodných osobitného zreteľa odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť i nad stanovený limit. Podľa ustálenej súdnej praxe, podľa ktorej zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia na dvadsaťnásobok alebo viac ako dvadsaťnásobok je vyhradené prípadom, keď u poškodeného došlo k výraznému obmedzeniu alebo strate možnosti spoločenského uplatnenia v porovnaní s jeho vysokou

úrovňou, kultúrnych, športových či iných aktivít v dobe pred vznikom škody, ale aj jeho vylúčenie či obnovenie účasti na plnom osobnom a rodinnom živote, či dokonca znemožnenie výkonu ďalšieho povolania. V dôsledku choroby z povolania sú potom jeho predpoklady na uplatnenie v spoločnosti takmer stratené, ide takmer o vyradenie zo života, či neschopnosť sám sa obslúžiť. Preto má súd možnosť, aby v každom jednotlivom a individuálnom prípade podľa svojej úvahy posúdil aké zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia je v konkrétnej posudzovanej veci primerané. Ustálená súdna prax však zároveň nemôže pôsobiť a vylúčiť určitú inú skupinu poškodených pokiaľ ide o posúdenie dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.) s poukazom k výraznému obmedzeniu či k strate ich možností spoločenského uplatnenia v porovnaní s tými, ktorí mali vysokú a mimoriadnu úroveň kultúrnych, športových, spoločenských, politických či iných aktivít v dobe pred vznikom choroby z povolania. Takýto postup by bol diskriminačný voči tejto skupine ľudí, keďže ich (poškodených) nemožno vyradiť z určitého práva.

V danej veci je z obsahu spisu nepochybné, že následky vzniknutej choroby z povolania u žalobkyne sú veľmi vážne, a táto je v podstatnej miere obmedzená resp. vylúčená zo spoločenského, rodinného, kultúrneho či športového života. Odvolací súd však vyslovil právny záver, že zapojenie žalobkyne v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote nebolo na vysokej úrovni a mimoriadne, preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil po sumu 18 000 Sk a v prevyšujúcej časti žalobu o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zamietol.

S poukazom na vyššie uvedené a zistený skutkový stav nemožno súhlasiť s právnym názorom odvolacieho súdu, že u žalobkyne nejde o prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Podľa názoru dovolacieho súdu v danej veci rozhodnutie odvolacieho súdu nevystihuje rozsah, v akom je žalobkyňa obmedzená v ďalšom živote a vo svojom uplatnení v živote. Týka sa to hlavne jej osobného, rodinného, spoločenského a kultúrneho života. Je celkom vyradená z pôsobenia v jej domácnosti, nemôže vôbec vykonávať bežné domáce práce, zúčastňovať sa spoločenských udalostí, ktorých sa zúčastňovala v minulosti. Nemožno teda súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že zapojenie žalobkyne (hlavne v rodinnom živote) nebolo na vysokej úrovni. Ako matka troch detí a manželka zabezpečovala chod rodinného života, domácnosti, prác v záhradke, z ktorých aktivít je v súčasnosti celkom vyradená v dôsledku závažného postihnutia jej

zdravotného stavu chorobou z povolania. Navyše po psychickej stránke sa cíti menejcenná zo svojho zdravotného postihnutia, čo iba zhoršuje jej nepriaznivý zdravotný stav.

So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v zmeňujúcom výroku zrušil a vec v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd bude musieť preto zvážiť rozsah obmedzení žalobkyne v živote a jej uplatnenie v spoločnosti a s ohľadom na to, odškodnenie zvýšiť nad stanovený limit.

Dovolací súd dovolanie žalobkyne proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Rozhodol tak v súlade s ustanovením § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách celého konania vrátane dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. marca 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: